

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, mokymosi turinio individualizavimas

Šiuo metu mūsų mokykloje mokosi 88 specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniai. 52 mokiniams, besimokantiems bendrosiose klasėse, pritaikomos ar individualizuojamos Bendrosios programos. Programų rengimas, jų įgyvendinimas – tai sudėtinga, daug kūrybingumo, atsidavimo, profesinių žinių reikalaujanti užduotis. Šiandien prisiminsime 4 pagrindinius programos rengimo etapus:

1. Mokinio pažinimas (kokia mokinio situacija ir kodėl). Tai atskaitos taškas individualiai ugdymo kryptiai nustatyti. Sužinome, ką mokinys gali, koks jo mokymosi stilius, kokie jo poreikiai, kokie mokymosi ypatumai, t.y., kaip mokinys dalyvauja pamokoje, kaip atlieka savarankiškus darbus, kaip įsitraukia į veiklą, kaip ją planuoja ir t.t.). Svarbi ir mokinio asmenybė, jo savybės, pomėgiai, interesai, pagal tai galima pritaikyti užduotis, motyvuoti mokinį. Žinių apie mokinį galima susirinkti iš jo buvusių ir esamų mokytojų, iš žinių patikrinimo testų, iš paties mokinio ir jo tėvų, iš V GK protokolų bei PPT išvadų ir rekomendacijų. Renkant informaciją svarbiau atkreipti dėmesį į mokinio stipriąsias puses, jo galias, o ne į sunkumus.
2. Ugdymo tikslai (ko sieksime ugdydami mokinį).
3. Metodai (kaip sieksime įgyvendinti tikslus). Vienas iš tikslų įgyvendinimo būdų yra ugdymo diferencijavimas. Diferencijavimas – kai mokytojas parenka skirtingą veiklą, darbo būdus, medžiagą, turėdamas galvoje skirtingus mokinių poreikius, interesus, patirtį. Jei vaikas prastai skaito – instrukcija perskaitoma, jei lėtas tempas – atsižvelgiama į tai ir leidžiama atlikti užduotį ilgiau arba atlikti pusę užduoties, jei mokinys nedėmesingas, parenkama kitokia medžiaga. Diferencijuojama gali būti ugdomoji veikla, mokomoji medžiaga, interesai, užduočių atlikimo laikas ir t.t. Pažymose dėl specialiojo ugdymosi ir (ar) švietimo pagalbos skyrimo PPT specialistai pateikia rekomendacijas ugdymui (siūlymus, kaip pritaikyti mokymo turinį, kokius taikyti mokymosi metodus ir būdus, mokymosi strategijas, kaip palaikyti, skatinti mokymosi motyvaciją it t.t.), todėl mokytojui svarbu susipažinti su tomis rekomendacijomis ir vadovautis jomis individualizuojant ugdymą specialiųjų poreikių mokiniui. Pvz.:
  - Mokyti pasižymėti svarbią informaciją;
  - Sprendžiant tekstinius uždavinius pasitelkti vaizdumą, naudoti pavyzdžius, atmintines, skirti užduočių žinių ir įgūdžių įtvirtinimui.
  - Aptarti veiklas, užduoties žingsnius arba pateikti planą, įsitikinti, ar supranta verbaliai pateiktas užduotis;
  - Atsižvelgti į lėtesnį darbo tempą;
  - Būtina duoti pakankamai laiko atlikti rašto darbus, mažinti užduočių apimtį, atrenkant vertingiausias;
  - Leisti kai kuriuos rašto darbus atlikti kompiuteriu, lavinti šiuos įgūdžius;
  - Lanksčiai organizuoti mokomąją medžiagą, atsižvelgti į sveikatą ir darbingumą;
  - Formuoti tausojančią aplinką, sudaryti sąlygas vaikui pailsėti;
  - Pasinaudoti vaiko gebėjimu dirbti pagal pavyzdį, suvokti užuominas;
  - Pateikiant užduotis žodžiu, įsitikinti, ar jas išgirdo ir teisingai suvokė;
  - Atrinkti būtiniausias užduotis, mažinti kai kurių užduočių apimtį, pateikti kita forma, daryti pertraukėles.

Diferencijuojama pagal mokymosi būdą ir asmenines galimybes. Jei mokinys priimdamas informaciją, remiasi *regimuoju suvokimu*, tai siūloma:

Piešti paveikslėlius, iliustracijas, kad mokinys geriau suprastų, įsimintų reikiamus žodžius;

Pabraukti ar kitaip pažymėti žodžius ar teiginius, kuriuos reikėtų išmokti;

Naudotis spalvomis;

Piešti istorijas, kurti plakatus;

Užsirašyti svarbią informaciją lapeliuose ir juos priklijuoti matomose vietose.

Jei mokinys linkęs remtis *girdimuoju suvokimu*:

Skaityti pašnibždomis;

Skaityti tyliai, bet mintyse girdėti žodžius;

Įrašyti tekstus, dialogus, žodžius, kad mokiniai galėtų mokytis klausydamiesi;

Papasakoti kitam mokomąją medžiagą.

Jei mokiniui priimtinas *kinestezinis* suvokimas:

Ore rašyti raides, žodžius;

Deklamuojant eilėraštį „mušti“ koja;

Pasitelkus gestus, mimiką; linksėti galva, šypsotis;

Leisti padalinti medžiagą.

4. Ivertinimas (ką pasiekėme ir ką darysime toliau).

Teigiamai vertinama, jei skirtas užduotis atliko teisingai; pasiekė programoje numatytus tikslus; įgijo reikiamus įgūdžius.

Neigiamai vertinama, kai mokinys turi potencinių galių, bet piktybiškai neatlieka užduočių; Nededa pastangų užduotis atlikti (išsiaiškinti priežastis, įtakojančias nepažangų mokymąsi).

Pranešimą skaitė spec. pedagogė Laima Barisaitė